

MMM / luonnonvaraosasto
kirjaamo@mmm.fi

MAA- JA METSÄTALOUS-
MINISTERIÖ

28.01.2014

HARE MMM 022:00/2008

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto on pyytänyt MMM:n hallinto- ja suunnitteluosaston lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi kalastuslaiksi.

Hallinto- ja suunnitteluosasto toteaa lausuntopyynnön johdosta seuraavaa.

Voimassa olevan kalastuslain (286/1982) 22 § on turvannut kalastusoikeuden haltijalle pääsyn kalavedelle laissa säädetyin rajoituksin kalastusoikeutensa käytön mahdollistamiseksi. Rannan omistajan on tullut lain mukaan osoittaa kalastusoikeuden haltijalle maansa kautta kulkuyhteys kalavedelle, jollei tämä ole voinut sinne muutoin sopivasti päästä. Koska ehdotettu uusi kalastuslaki ei tunne vastaavaa sääntelyä kalastusoikeuden haltijan oikeutensa käyttöä varten tarpeellisen kulun turvaamiseksi, lakiin on esitetty tätä kulkuoikeutta koskeva siirtymäsäännös. Ehdotetun siirtymäsäännöksen 134 §:n 2 momentin mukaan oikeuksien haltijoiden olisi haettava oikeuksien kirjaamista lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislain 156 §:n 4 momentissa säädetään kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta vireille tulevalle hakemuksella uhalla, että oikeus menetetään.

HSO toteaa, että siirtymäsäännöksessä viitattu kiinteistönmuodostamislain kohta koskee *kiinteistön omistajan vaatimuksesta kiinteistön hyväksi* perustettavaa tarpeellista kulkuyhteyttä sellaiselle alueelle pääsemiseksi, johon kiinteistöllä on rasiteoikeus tai erityinen etuus, sekä sellaiselle yhteiselle alueelle pääsemiseksi, johon kiinteistöllä on osuus. Lainkohdassa tarkoitettu kiinteistötoimituksessa perustettava kulkuyhteys merkitään kiinteistörekisteriin toimituksen rekisteröinnin yhteydessä. Huomattava on, että kiinteistötoimituksessa ei voida käsitellä kuin vain sellaisia pysyviä oikeuksia, jotka liittyvät oikeutetun kiinteistön käyttöön. Tämän vuoksi määräaikaisten kalastusoikeuksien nojalla annettuja määräaikaisia kulkuoikeuksia ei voida käsitellä kiinteistötoimituksissa. Esityksestä ei myöskään ilmene, onko olemassa sellaisia sopimusperusteisia kalastusoikeuksia, jotka olisivat tulkittavissa pysyviksi. Tämän vuoksi siirtymäsäännös tulisi kiinteistönmuodostamislain osalta kytkeä esityksen 4 §:n 1 momentin kohdan 11 a-c -kohdissa tarkoitettujen kalastusoikeuden haltijoiden kulkuoikeuksien säilyttämiseen. Esityksen 4 §:n 1 momentin kohdan 11 d ja e kohdissa tarkoitettujen (määräaikaisen) kalastusoikeuden haltijoiden (määräaikaisen) kulkuoikeuden säilyminen tulisi kytkeä ko. käyttöoikeuden kirjaamiseen siten kuin maakaaren (540/1995) 14 luvussa on säädetty.

Lakiehdotuksen 12 § koskee osakaskunnan osakkaan myöntämää kalastuslupaa. Pykälän 3 momentin mukaan pysyvästi (henkilön tai yhteisön eliniän ?) tai kahta vuotta pidemmäksi määräajaksi toiselle annettu lupa kiinteistöön kuuluvan kalastusoikeuden nojalla kalastamiseen voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti. HSO toteaa lakiehdotuksen 12 §:n ja lakiehdotuksen 4 §:n kohdan 11 d- ja e-kohdissa tarkoitettujen kalastusoikeuden haltijoiden (henkilökohtaisten) oikeuksien kirjaamisesta, että maakaaren 14 luvun kirjattavia erityisiä oikeuksia koskevan 1 §:n 1 momentin 1-kohdan mukaan kirjata voidaan sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen perustuva toisen omistamaa kiinteistöä koskeva muu käyttöoikeus. Lainkohdas-

sa tarkoitetun oikeuden kirjaaminen on vapaaehtoista eikä sitä saa pääsääntöisesti kirjata, jos se on pysyvä. Pysyvän erityisen oikeuden kirjaaminen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin on poikkeuksellista. Esimerkiksi vesilain (587/2011) 8 luvun 3 §:n mukainen vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata, vaikka se on perustettu pysyväksi. Kirjattavalle käyttöoikeudelle ei ole myöskään asetettu minimaaliaikaa. Toisaalta toisen maahan kohdistuvan käyttöoikeuden haltijan on haettava oikeutensa kirjaamista, jos se saadaan siirtää kolmannelle kiinteistön omistajaa kuulematta. Koska esityksessä ei perustella millään tavalla 12 §:n 3 momentin säännöstä ja siinä tarkoitettu kalastusoikeus on ilmeisesti maakaassa säädetty muuna käyttöoikeutena kirjaamiskelpoinen erityinen oikeus, jatkovalmistelussa tulisi harkita ehdotetun säännöksen tarpeellisuutta.

Lakiehdotuksen 19 §:n 2 momentin mukaan laissa erikseen säädettyjä kalataloushallinnon viranomaiselתיä hoitaisi muun muassa Luonnonvarakeskus. Ehdotuksen 89 §:n mukaan kaupallinen kalastaja olisi velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksesta päiväkirjaa ja vaadittaessa ilmoittamaan Luonnonvarakeskukselle pyytämänsä ja lukuunsa pyydetty saaliit. Hallinto- ja suunnitteluosastolla ei ole huomautettavaa ehdotuksesta tältä osin.

Osastopäällikön sijaisena,
johtaja

Raimo Vajavaara

Lainsäädäntöneuvos

Leo Olkkonen